

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI.

V sredo 31. avgusta 1853.

List 70.

Pregled kmetijstva po celi Evropi.

Po prof. dr. Hlubek-u.
(Konec.)

Gojzde po celi Evropi znesó 537 milionov oralov. Ker je 1152 milionov oralov druge zemlje, ktera ni gojzd, spada po takem 100 oralov gojzda na 216 oralov družega obdelanega in neobdelanega sveta. Je tedaj v Evropi veliko premalo gojzdov za ohranjenje dostojnih podnebnih razmér in zavoljo tega imajo plóhe in toča veliko večí moč.

Dnarna vrednost vsakoletnih kmetijskih pridelkov v Evropi se zamore po srednji ceni mnogoverstnega blaga prerajtati. Kmetijski pridelki se zamorejo v našem cesarstvu vsako leto na 2000 milionov goldinarjev ceniti, namreč: pridelk žita na 720 milionov, slame na 240 mil., sená na 350 mil., lesa na 70 mil., prediva in konopelj na 40 mil., vina na 200 mil., mleka na 60 mil., klavnih telét na 24 mil., jagret na 5 mil., prascov na 6 mil., ovčjega mesa na 24 mil., govejega mesa na 60 mil., svinkega mesa in slanina na 30 mil., konjskih, volovskih in kravjih kóz na 12 mil., telécjih na 6, ovčjih in kozjih na 4 mil. in pol, sirove svile (žide) na 50 mil., ovčje volne na 60 milionov.

Na Francoskem je dnarna vrednost kmetijskih pridelkov prerajtana na 2080 milionov goldinarjev, tedaj za 80 milionov več kakor v našem cesarstvu, kar od tod pride, da je na Francoskem tudi žganje in sadno vino prištevano h kmetijskim pridelkom. Dan današnji je tedaj znesek kmetijskih pridelkov v našem cesarstvu blizo tolikšín kot na Francoskem; ako se bo pa kmetijstvo na Ogerskem, Horvaškem, v Galiciji in v Bukovini bolj povzdignilo, bo skupšina kmetijskih pridelkov v našem cesarstvu prva za Rusovskem.

Dnarna vrednost obertnijskih in rokodelnih izdelkov v našem cesarstvu znese okoli 1000 milionov goldinarjev, namreč pavolnato blago 43 $\frac{1}{2}$ mil., sukna in blaga iz ovčje volne 63 $\frac{1}{2}$ mil., blaga iz prediva in konopelj 57 $\frac{1}{2}$ mil., svilnatega blaga 47 mil., usnjatega 50 $\frac{1}{2}$ mil., olá in žganja 44 $\frac{1}{2}$ mil., železnega in scer rudninskega blaga 49 mil., kemijskih izdelkov 42 mil., lončene in kamnite robe 25 mil., steklenic 15 mil., cukra 14 mil., papirja 7 mil., mehaniških izdelkov 7 milionov.

Iz primere kmetijskih pridelkov in obertnijskih izdelkov je očitno, da Austria je država poljodelna.

Vrednost celega kapitala, ki je v kmetijstvu našega cesarstva, to je, v njivah, senožetih, goj-

zdh, vinogradih, murbinem drevji, v živini, v kmetijskem orodju in v poslopih, se zamore ceniti na 22.205 milionov goldinarjev; v tem prerajtu pa ni sadno drevje zapopadeno; kapitalna vrednost sadnih drevés se ne da prerajtati, ker število drevés ni znano. Vrednost letnega pridelka enega sadnega drevésa se po srednji ceni zares od 20 do 40 kr. rajta.

Ako se primerja vsakoletni kmetijski pridelk z vsim kapitalom, ki tiči v kmetijstvu našega cesarstva se vidi, da razun dela je 10 gold. potreba, da se vrednost enega gold. pridobi.

Davki in druge odrajtala znesó za enega človeka: na Rusovskem 3 fl., v našem cesarstvu 6 fl. 20 kr., na Pruskem 7 fl. 30 kr., na Francoskem 15 fl. 42 kr., na Angleškem 19 fl. 24 kr. Ti veliki razločki izvirajo večidel iz nižje ali višje cene, po kateri kmetovavec in obertnik svoje kmetijske in obertnijske pridelke prodajata in spečavata.

Kmetijske skušnje.

(Ves zrenjeni, tako rekoč, ves suhi krompir za seme) priporočuje tudi prof. Bollmann na Rusovskem. On si je napravil posebno sušivnico za krompir, in gosp. Wasilevski ima navado pozimi semenski krompir v dimnik spravljati, kjer svinško meso susi. Po teh skušnjah se celó iz bolnega in gnjilega krompirja drugo leto priredi obilo zdravega krompirja. — Te unanje skušnje poterdijo, kar so „Novice“ že večkrat priporočevale po domačih skušnjah.

Potovanje po okrajnah zvezdoznansta.

Od repatic ali kométov.

Ker se ravno sedaj vsaki večer tisuč in tisuč oči obrača proti nebu, kjer se leskeče repatica (repata zvezda), od ktere smo že unidan v „novičarju iz mnogih krajev“ več omenili, hočemo od repatih zvezd sploh, ki se v družih jezicijh kométi imenujejo, nekoliko povedati tistim bravcem, kterim je ta prikazín na nébesu manj znana in o kateri je med ljudstvom toliko krivih vér, da — na priliko — po njih mnenji repate zvezde oznanujejo slabe letine, dragino, vojske, kugo, lakoto itd. Prečudne misli so ljudje tudi v starodavnih časih od kométov imeli. Eni so mislili, da so kométi odsev ali odsvit (Wiederschein) sonca, drugi so blodili, da so duše umerlih imenitnih oséb, ki so repate ali bradate v nébesa šle; nekteri so celó terdili, da so repate zvezde hudi duhovi iz pekla v nebo zgnani, da ondi ljudém strah delajo; od tega poslednjega mnenja izvira